

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1834. 18. Oktober.

42tra lappa.

Sinnas par jaunahm grahmatahm.

1. 2.

Ta irr gan leela grahmata, kurrâ wiffi muhsu jauni basnizas likkumi irr eefschâ un ko augsti zeenigs Keisers pehrnâ gaddâ Wahz' wallodâ likke drikkelt; jo tur pirmâ dakkâ irr sassami 512 tahdi likkumi, kas arri zitteem zilwekeem, kas naw mahzitaji, warr buht derrigi sinnah, lihds ar teem preekschraaksteem, kâ wiffi basnizas un basnizas-teefas rukki irr ja-saraksta, ohtrâ dakkâ wehl 122 likkumi, kas fewischki mahzitajeem un basnizas-teefahm irr dohti, un treschâ dakkâ tahda grahmata, ko wezzôs laikôs no sauze par mahzitaju rohkas-grahmatu, un kas gruntigi eerahda, kâ scheem tâpatt pee Deewa-kalposchanas, kâ arri pee katra sawu zittu swehtu darbu ja-turrahs. Tomehr, mihti Latweefchi, pahrtahm puhlehm, scho leelu grahmatu pahrtulkoht juhfu wallodâ, daschs no juhfu mahzitajeem ne buhtu behdajis wis, ja tik warrejis isdohmah, ko jums lihdsetu, wiffu to sinnah, ko schee likkumi fewischki pawehl basnizas- un zittahm-teefahm, superdentem, prahwesteem, mahzitajeem, leelungeem un tâ jo pr. Woi naw deesgan, kad ikkats zilweks tohs wiffus sinr, pehz kurreem winnam pascham sawâ kahrtâ ja-turrahs? — Luhl! Tohs likkumus, ko wiffseem zilwekeem, lai tee dsihwo kautkahdâ kahrtâ un ammatâ, kurrâ dsihwodami, tohti waijaga sinnah, mehš jau zittkahrt jums par sinu schahm paschahm lappinahm *) effam eelikkuschi, un tai paschâ laikâ arri zeenigs Lindes un Birsgalles wezzakajs mahzitajs Schulz, kas jau fenn Latweefcheem par labbu darbojahs un ar saweem jaukeem raksteem brihscham arri muhsu lassitaju firdis lezzina, tas wehl wairak tahdus likkumus islassija, pahrtulkoja un schinnî gaddâ kohpâ likke drikkelt tai grahmatinâ, kurrâi schis wirsraaksts irr:

*) Luhlko: 1833. 34tâ, 40tâ, 50tâ, un 1834. 8tâ lappâ.

"Basnizas likkumi preeksch Luttera draudsehm Kreewju walsti, Zeligawâ, drikkchts pee J. W. Steffenhagen un dehla. 1834."
(24 lappu pusses Sniffi.)

Scho grammatinu par 6 kap. fudr. warr dabbut pirkte Zeligawâ pee pascha drikkch Ketzaja un Rihgâ pee grammatu kohpmanna Deubner, Jauneelâ ne taht no Dohmes-ganges, un eeksch winnas atraddihs 75 likkumus, kas no leelas likkumu grammatas pirmas dakkas isnemti, un 14 no ohttras dakkas; prohti, tohs: "No tizzibas brihwestibas, no swehtkeem, no basnizâ swehtijamahm deenahm, no basnizas gohda, no pahtareem mahjâs, no swehtas kristibas, no kuhmeem, no ahrlaulibas behrneem, nohtes kristiba, no jaunekkeem, no bikts un swehta wakkar-ehdeena, no laulafchanas, no lihku rakfchanas, no laulibas, kahdeem lauliba aisleegta, no truhra laika, behrnu daku buhs fargah, no sohlfichanas un derrickbas us laulibu, no saukfchanahm, no basnizas grammatahm, no draudses sikhmes, no basnizas pehrmindereem un no pehrmindereu darrameem." — Lai wehl klausam, ko j. mahzitaiz pahf scho sawu jaunu grammatinu winnas preekschwahrdôs pats fakka, rakstidams: "Gan par lehtu nandu to dabbutseet; tomehr jums par leelu palihgu buhs, eeksch tizzibas un basnizas leetahm pareisi darricht kâ peeklahjahs; un ar to saweem dwehseles ganneem to gruhthu rakstifichanas darbu, kas teem taggad uslikre, kâ paschkirdami weeglin atweeglinaseet, kad paschi jaw labbi sinnadami wissu, kas tē waijaga, jebkurâ waijadfibâ tudal skaidri warreseet sawam mahzitam isteikt, kas tam jaraksta. Zapeh; gan labbi buhtu, kad ikweens jauneklis un pahterneeks, lihds ar eeswehtifichanu ittin par draudses ihstenu lohjekli patlabban palizzis, scho masu basnizas likkumu grammatinu dabbutu lassih — un ar to wissu tizzibas swehtu skohlu pilnam un jauki pabeigtu. Neba leela manta buhtu, kad gohdigi wezzakee saweem mihleem pauguscheem behrneem to paschu par mihlestibas dahwanu dohtu, un jauneem draudses lohjekkeem par sinnu un labbu waddonu us preekschdeenahm."

Za rohkas grammata, kas leelai likkumu grammatai par treschu daku peelikta un ihsten' tikween preeksch mahzitaizem farakstita, irr us augstakas basnizas-teefas pawehleschanu arri preeksch Latweefchu mahzitaizem pahretulkota un kohpâ ar altara dseefmu meldineem drikketa. Winnas wirraksts irr:

"Swehta ammata-grammata preeksch Lutera draudses-mahzitaizem Kreewju walsti. Rihgâ, rakstôs eespeests Krohna grab-

matu drikkêes. 1834.“ (84 lappu pusses Sniffi un tas meldiju peelikums 23 lappu p. arri Sniffi.)

Ram woi patihf sinnahf, kas mahzitajeem irr pawehlehts, woi pats pehz raksteem tohs meldiaus gribb mahzitees, tas winnu par 70 kap. sudr. warr dabbuht pirkt Rihgâ pee Frohna drikketaja, blakkam Stifts-wahrteem. Bet zif no schahs mahzitaju grahmatas laudim pee paschas Deewa-kalposchanas waijaga sinnahf, to — kâ muhsu 38ta lappa fluddinaja — jau femischki effam farakstijuschki un eefsch tahdas masas grahmatinas likkuschki drikkêht, ko ikkats, lai dsihwo Widsemnê woi Kursemnê, lehti sawâ dseefmu grahmatâ warr eelikt un ikfwehtdeenâ nemt lihds basnizâ. — Preeksch skohlmeistereem, kâ daudsina, wehl zitta sawada grahmatina us preekschu tiks sagahdata.

3.

Sinnams, wisseem behrneem naw weenada galwa, zitteem nahfahs weeglafi, zitteem gruhtafi, ko labbu eemahzitees. Bet teescham! dauds tahdu behrnu, pahr kurreu gruhtu galwu arri wezzaki brihnojahs, fenn jau buhtu dabbujuschki weegla-ku, ja schee winneem ne jau no pirma galla paschi buhtu eerunnajuschki, ka winneem galwa ne effoht labba, un ja buhtu turpretti, zif spehdami, pahr to gahdajuschki, ka winneem labs prahts un luste us mahzibahm ne truhktu. Bet kâ gan luste tahdam behrnam warrehs usnahkt, kurrant wezzaki woi pawissam ne sagahda mahzibas, woi tik ar kuhleneem tahs gribb eelausihf? — Wai pahr teem tehweem, kas ne behda, sawus behrnus bes mahzibahm likt usaugt! Wai pahr tahm mahtehm, kas sawu kuhtribu un nebehdbibu gribbedamas aisrunnahf, weenumehr to fakkamu wahrdu melsh: "kruhtis behrnam gan warr eedoht, bet prahtu ne!" — Woi tad turpretti Deewa wahrdi wezzakeem ne pawehl: "usaudsina-jeet sawus behrnus eefsch pahrmahzifchanas un pamahzifchanas ta Runga.“ (Ew. 6, 4.)? — Bet tâpatt irr sinnama leeta, ka rihtstes behrneem labbu prahtu us mahzibahm ne eedohs wis, ja wezzaki ne arri turklaht ar lehnibu un mihlestibu winneem sinnahs isteikt, kapehz tad tik lohti waijaga mahzitees, un winneem to ne praktihs atweeglinahf, kas winneem schkeet tik gruhta leeta effoht. — Kas jannam behrnam lassifchanu gribb eemahziht, tam drihsak' isdohsees, kad sawas rihtstes taupihis un winnam ar lehnibu un mihlestibu papreeksch isstahstihis, zif weegli ihsteni effoht, tohs 28 bohkstabus skaidri ismahzitees, ka to jau eefsch pahri deeninahm warretu, kad tik pa kattru stundu weenu sanemtu, un ka, ja wiasch tik schohs labbi sinnatu un pa wahrdeem prastu kôhpâ isteikt, tad wissas grahmatas warretu lassihf, kur dauds finukki stahsti irr eefschâ un kur arri warr arast, ko Deews zittfahrt pasaulê lizzis notikt un kâ tas sawu prahtu mums zilwekeem zaur to Rungu Jesu irr lizzis fluddinahf un tâ j. pr. — Uu kad nu behrens lassifchanu jau ismahzijeos, tad waijaga luhkoht, winnam par fahkumu tik tahdas grahmatas rohâ doht, kur winnam naw kâ migla preeksch azzim, bec kur wissu skaidri warr saprast, jo tad winnam lassoht reebums ne usnahks, bec pats gan dsihsees us mahzibahm, jo deenas, jo wairak. — Tahdu grahmatinu, ko behrni ar leelu lusti zaurlassihis, schiinnî gaddâ zeenigs Wirschu- un Saltos-

draudses mahzitajs Lundberg irr farakstijis un, pehz sawas sohlischanas muhsu 24tâ lappâ, taggad lizzis drikkelt, ar to usrakstu:

"Râ Indrikijs no Osolakalna pee Deewa - atsihfchanas nahze. Stahsti, Latweefchu behrneem par labbu no Wahju wallodas pahrtulkoti. Rihgâ, drikkelts pee W. J. Hâcker. 1834." (70 lappu puffes sniffi.)

Kas to jau sinn, pehz kahdeem stahsteem behrni wiffwairaf kahro, tas scho grahmatinu lassijis, gan fazzihis: buhs winneem gahrds kuminohfs; jo tur smukfti tohp stahstihis pahr laupitajeem, kas semmes eefschâ dshwoja, par wezzu tschig-ganiti, kas behrnus nosagge, par weentuli, kas gudrs un deewabihjigs whrs beesâ meschâ starp augsteem kalneem dshwoja, to pasudduschu Indriki mihligi usnehme un winnam mahzija, Deewu atsiht. Behrni ihfâ laikâ lassihis ar leelu preeku zaur, bet lai jel no Deewa puffes ne eedohma, ka tâpatt arri muhsu laikds warroht notife, ka arri aplan nedf no tschigganeem, nedf no mescha bailojahs. Winnu warr dabbuht pirkt, eeseetu par 30 un neeseetu par 20 kap. sudr. n. tannis weetâs, kas jau 24tâ lappâ minnetas.

16tas mihklas usmiina: Kungi. Ruggi.

Sinna, zil naudas 16. Oktober-mehn. deenâ 1834 eefsch Rihges maksaja par dascham prezehm.

Par	Maksaja:	Sudr. nauda.		Par	Maksaja:	Sudr. nauda.	
		Rb.	R.			Rb.	R.
1	puhru rudsu, 116 mahzjinus smaggu	1	40	1	pohdu (20 mahzjneem) wafku	5	—
—	meeschu, 100 mahzjin. smaggu	1	—	—	— tabaka	1	20
—	kweeschu, 128 mahzjin. smaggu	1	80	—	— sweesta	2	30
—	ausu	—	70	—	— dselses	—	65
—	sirnu	1	25	—	— linnu, krohna	3	—
—	rupju rudsu = miltu	1	40	—	— brakka	2	80
—	bihdeletu rudsu = miltu	2	—	—	— kannepu	—	70
—	bihdeletu kweeschu = miltu	2	80	—	— schikhtu appinu	3	—
—	meeschu = putraimu	1	50	—	— schikhtu jeb prezses appinu	2	—
—	eefala	1	10	—	— muzzu silku, eglu muzzâ	5	—
—	linnu = sehklas	4	—	—	— lasdu muzzâ	5	25
—	kannepu = sehklas	1	50	—	— smalkas fahls	3	90
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	2	75	—	— rupjas baltas fahls	4	15
barrotu	wehrschu galku, pa pohdu	1	—	—	— wahti brandwihna, puffdegga	8	25
				—	— — — — —	10	—
					— — — — —		

Weenu sudraba rubli warreja dabbuht par 360 kapeikeem warra naudas.

Ehds 16. Oktober pee Rihges irr atnahfusch 881 fuggi un aisbraufusch 803.
 „ 10. — pee Leepajas irr — 94 — — — — 86.

Wrihw drikkelt. No fuhrmallas-gubernementu augtas waldischanas puffes:
 Dr. E. E. Napierky.